

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Szűcs Péter ügyvéd által képviselt I - II. rendű felpereseknek, a dr. Szalay Tamás ügyvéd által képviselt I. rendű, a dr. Csuka György ügyvéd által képviselt II. rendű alperesek ellen, kártérítés megfizetése iránt indított perében, a Fővárosi Bíróság 2011. október 13. napján meghozott, 36.P.20.779/2009/39. számú ítélete ellen, a II. rendű alperes részéről 41. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán, meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel meg nem támadott részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit pedig részben megváltoztatja, és a II. rendű alperesnek az I. rendű felperes javára megállapított tőkemarasztalásának összegét 1.200.000 (egymillió-kettőszázezer) forintra leszállítja.

A feljegyzett kereseti illeték és állam által előlegezett költség térítését akként rendezi, hogy az illetékből az I-II. rendű alperesek egyaránt 72.000 - 72.000 (hetvenkettőezer - hetvenkettőezer) forintot, az előlegezett szakértői költségből pedig egyenként 16.920 - 16.920 (tizenhatezer-kilencszázhusz - tizenhatezer-kilencszázhusz) forintot kötelesek az államnak felhívásra megtéríteni, míg 177.100 (százhetvenhétezer-egyszáz) forint illetéket, és további 38.160 (harmincnyolcezer-százhatvan) forint szakértői költséget az állam visel.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a II. rendű alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az I. rendű felperesnek 40.000 (negyvenezer) forint, a II. rendű felperesnek pedig 42.000 (negyvenkétezer) forint másodfokú perköltséget, és térítsen meg az államnak felhívásra 144.000 (száznegyvennégyezer) forint fellebbezési eljárási illetéket. További 4.800 (négyezer-nyolcszáz) forint fellebbezési eljárási illetéket az állam visel.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperesek édesanyja, **B. P. L.-né** tartotta üzemben a '2' forgalmi rendszámú, ... típusú gépjárművet, amelyre a I. rendű alperesnél kötött kötelező gépjármű felelősségbiztosítást. A gépkocsit 2006. szeptember 10-én élettársa, **E. I.** vezette a ...-as számú főúton 'A' felől 'B' irányába. A gépkocsiban utazott **B. P. L.-né** is. 'C' térségében a '3' forgalmi rendszámú gépkocsival **Sz. Gy.** az Állj! Elsőbbségadás kötelező! tábla ellenére a főútra balra nagy ívben eléjük kikanyarodott. **E. I.** vészfékezése ellenére a gépkocsival a kikanyarodó személygépkocsi jobb első részének ütközött, majd mintegy 40 méternyi sodródást követően a vasúti fénysorompó árbocát kidöntve állt meg. **E. I.** az érintett útszakaszon megengedett 40 km/h sebesség helyett mintegy 120 km/h sebességgel közlekedett. A felperesek édesanyja a balesetben elszenvedett sérüléseivel összefüggésben elhalálozott. A '3' forgalmi rendszámú gépkocsira az II. rendű alperesnél kötöttek kötelező gépjármű felelősségbiztosítást. A Szombathelyi Városi Bíróság a 2008. november 4. napján jogerőre emelkedett ítéletével **E. I.** bűnösségét megállapította közúti baleset gondatlan okozásának vétségében. Az elhunyt által üzemben tartott gépjárműben esett kár 70 %-át a II. rendű alperes a lízingcég felé rendezte.

A felperesek végleges keresetük szerint a közös károkozás szabályai alapján az alperesek egyetemleges marasztalását kérték egyénenként 2.500.000 Ft nem vagyoni kártérítésben és 2006. szeptember 10. napjától számított késedelmi kamatában, valamint egyetemleges jogosultként 80.000 Ft temetési költségükben és annak 2006. szeptember 18-tól számított kamatában.

Az alperesek a kereset elutasítását kérték. Az I. rendű alperes arra hivatkozott, hogy a felelősségbiztosítás alapján azokért a károkért tartozik helytállni, amelyet a biztosított járművel harmadik személyeknek okoztak. Helyállási kötelezettsége nem terjed ki azokra a károkra, amelyek a biztosított saját járművében, illetve vagyontárgyaiban keletkeztek. A II. rendű alperes azzal érvelt, hogy a halálos következmény kizárólag a ... vezetőjének szabályszegő magatartásával áll összefüggésben. Megengedett sebességgel való haladás esetén ugyanis a sérülések jóval kisebbek lettek volna és az ütközésnek nem lett volna halálos kimenetele. Mindkét alperes vitatta az I. rendű felperes alkoholizmusa és a káresemény közötti ok-okozati összefüggést. Utaltak arra is, hogy egyik felperes sem szorul pszichés állapota folytán kezelésre, esetükben maradandó jogsérelem nem véleményezhető. A II. rendű alperes hivatkozott arra, hogy a II. rendű felperesnél jelentkező szorongás nem a halálesettel, hanem gyermekének tartós betegségével áll túlnyomó részben összefüggésben. Vitatta, hogy a temetési számlát az I. rendű felperes egyenlítette ki. Állította, hogy nem egyetemlegesen, hanem közrehatásuk arányában marasztalandók.

Az elsőfokú bíróság ítéletével az alpereseket egyetemlegesen marasztalta mindkét felperes javára 1.200.000 Ft nem vagyoni kártérítésben, valamint az I. rendű felperes javára 80.000 Ft temetési költségben és ezek 2006. szeptember 10. napjától számított késedelmi kamatában. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Indokolása szerint az alperesi jogelődök a kárt magatartásukkal közösen okozták.

E. I. jelentős sebesség-túllépése, illetve **Sz. Gy.** elsőbbségadási kötelezettségének megsértése együttesen vezetett a kár bekövetkezéséhez. Kifejtette, hogy a pertartamra is figyelemmel a felperesek érdekei sérülnének, ha bizonyítás felvételével jelen perben tisztázná az alperesi jogelődök felróhatóságának arányát. Ezért az alpereseket egyetemlegesen marasztalta. Az okirati bizonyítékok alapján azt állapította meg, hogy a temetési költséget az I. rendű felperes viselte, ezért annak megtérítésére alpereseket az I. rendű felperes javára kötelezte. A nem vagyoni kártérítés mértékének meghatározása során figyelemmel volt a baleset idején fennálló ár- és értékviszonyokra, a felperesek életvitelének a tanúk vallomása alapján megállapítható negatív megváltozására, illetve a pszichológus szakértői vélemény megállapításaira. Ezek alapján megállapította, hogy a felpereseknek a testi és lelki egészséghez fűződő joga és az ép, teljes családban való élethez való joguk is sérült.

Az ítélettel szemben a II. rendű alperes élt fellebbezéssel, amelyben annak teljes megváltoztatását és vonatkozásában a felperesek keresetének elutasítását kérte. Változatlanul azt hangsúlyozta, hogy a felperesek édesanyjának halála kizárólag a ... vezetőjének szabályszegő magatartásával áll oksági összefüggésben. Amennyiben ugyanis a 40 km/h-ás sebességet nem lépi túl, az elé kiforduló járművel való összeütközése elkerülhető lett volna. Hivatkozott a 6/1998. BJE alapján kialakult műszaki szakértői gyakorlatra, amely a sebességtúllépést megtévesztőnek, és az elsőbbségre kötelezett felelősségét kizárónak értékeli abban az esetben, ha az, az engedélyezett sebesség 50 %-át meghaladja. Álláspontja szerint tehát a hozzátartozók személyiségi jogséremlé kizárólag az I. rendű alperes biztosítottjának magatartásával áll oksági összefüggésben, melyből következően a közös károkozás szabályai nem alkalmazhatók, egyetemleges felelősségük sem áll fenn. A felperesek nem vagyoni kárának bekövetkeztét az elsőfokú eljárás során kifejtett érveit ismételve változatlanul vitatta. Állította, hogy nem bizonyították a nem vagyoni kár megállapításához szükséges tényeket. Változatlanul hivatkozott arra is, hogy a fénymásolatban becsatolt számla nem bizonyítja, hogy a temetés költségét az I. rendű felperes egyenlítette ki. Állította, hogy az eredeti számlát a felperesek azért nem tudták csatolni, mert azt máshova, pl. a temetési segély iránti kérelmükhöz nyújtották be.

Az I. rendű alperes csatlakozó fellebbezést terjesztett elő, amelyet az ítéltábla 2012. július 4. napján jogerős végzésével hivatalból elutasított.

A felperesek fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult.

A Fővárosi Ítéltábla megállapította, hogy a II. rendű alperes fellebbezése csak kis részben megalapozott.

A Pp. 228. § (4) bekezdése értelmében jogerőre emelkedett - a feljegyzett illeték és az állam által előlegezett költség viselése kivételével - az elsőfokú ítéletnek az I. rendű alperest marasztaló, továbbá a felperesek személyenként 1.200.000 Ft-ot

meghaladó nem vagyoni kárigényét, és a II. rendű felperes temetési költség igényét elutasító rendelkezése.

Az alperesek a gépjármű üzembentartójának kötelező felelősségbiztosításáról szóló 190/2004. (VI. 8.) Korm. rendelet (a továbbiakban: a rendelet) szerint voltak kötelesek helytállni azokért a kártérítési igényekért, amelyeket a biztosítottjukkal szemben a biztosítási szerződésben megjelölt gépjármű üzemeltetésével okozott károk miatt támasztanak. A másodfokú eljárásban a II. rendű alperes felelőssége és annak terjedelme volt vitás.

A baleset nem vitásan úgy következett be, hogy a II. rendű alperes biztosítottja az Állj! Elsőbbségadás kötelező! tábla ellenére a főútra kikanyarodott, és ott összeütközött a megengedettnél jóval nagyobb sebességgel közlekedő I. rendű alperesi biztosítottal.

A felperesek nem minősültek a rendelet 1. § d./ pontja szerinti biztosítottnak. Káruk abból keletkezett, hogy hozzátartozójuk, az I. rendű alperes biztosítottja, a baleset során elhalálozott. A felperesek tehát kívülálló károsultjai voltak egy olyan balesetnek, amelyet több személy fokozott veszéllyel járó tevékenységgel együttesen okozott. Ennek következtében a biztosító felelőssége velük szemben nem az üzembentartók egymás közötti (belső) jogviszonyára irányadó Ptk. 346. § (1) bekezdése, és az azon keresztül alkalmazandó Ptk. 339. § (1) bekezdése alapján, hanem a Ptk. 345. § (1) bekezdése szerint állt fenn.

A Ptk. 345. § (1) bekezdése kimondja, hogy aki fokozott veszéllyel járó tevékenységet folytat, köteles az ebből eredő kárt megtéríteni. Mentésül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a kárt olyan elháríthatatlan ok idézte elő, amely a fokozott veszéllyel járó tevékenység körén kívül esik. A (2) bekezdés értelmében nem kell megtéríteni a kárt annyiban, amennyiben a károsult felróható magatartásából származott.

A II. rendű alperes mentesüléséhez annak bizonyítására lett volna szükség, hogy a baleset elháríthatatlan volt és olyan ok idézte elő, amely kívül esik a veszélyes üzem működési körén. A II. rendű alperes fellebbezésében foglaltakra tekintettel az ítéltábla szükségesnek tartja kiemelni, hogy a hivatkozott 6/1998. Büntető jogegységi határozatban kifejtettek a büntetőjogi felelősség alapjául szolgáló tények értékelése során jelentenek iránymutatást. A polgári jogi kárfelelősség megítélése azonban nem a büntető felelősséggel azonos alapelvek szerint történik. A kárfelelősség szempontjából az a döntő, hogy a törvény előbbieken idézett rendelkezése szerint a kárfelelősség elemei fennállnak-e. Ennek megfelelően azt kellett vizsgálni, hogy a kár fokozott veszéllyel járó tevékenységgel okozati összefüggésben keletkezett-e, és hiányoznak-e a mentesülést eredményező konjunktív feltételek. A balesetben részes másik gépjármű sebességtúllépése mindaddig nem tekinthető elháríthatatlannak, amíg a körülmények által indokolt kellő előrelátás és fokozott óvatosság mellett az ütközés elkerülhető. Az eljárás során beszerzett bizonyítékok a baleset bekövetkeztének objektív

elháríthatatlanságát nem támasztották alá, a kimentésre irányuló bizonyítás sikertelenségét pedig a Pp. 3. § (3) bekezdése alapján a II. rendű alperes terhére kellett értékelni.

A felperesek a balesetnek nem voltak részesei. Nem merültek fel részükről olyan körülmények, amelyek a Ptk. 345. § (2) bekezdése alapján az alperes felelősségének a csökkentésére, kármegosztás alkalmazására adtak volna alapot.

A Ptk. 344. § (1) bekezdése alapján, ha többen közösen okoznak kárt, felelősségük a károsulttal szemben egyetemleges.

A felperesek károsodására vezető oksági láncolatban az alperes biztosítottjai úgy vettek részt, hogy mindegyikük magatartása közrehatott a kár bekövetkeztében. Ezért a felperesekkel szemben az alperesek a közös károkozás szabályai szerint egyetemlegesen feleltek.

Az ítéltábla egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy édesanyjuk halálával összefüggésben mindkét felperesnek az egészséghez fűződő védett személyiségi joga sérült. Helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a felperesek élete ennek következtében hátrányosan változott. Okszerű mérlegeléssel határozta meg az elszenvedett sérelmek kiegyensúlyozására alkalmas nem vagyoni kártérítés összegét is. Az alperes fellebbezésében foglaltakra figyelemmel az ítéltábla kiemeli, hogy egy negatív pszichés állapot nem kizárólag abban az esetben szolgálhat nem vagyoni kártérítés megítélésének alapjául, ha az azt okozó élmény még feldolgozatlan, vagy feldolgozása pszichiátriai kezelés igénybevételét teszi szükségessé. Mindezek nélkül is jár a nem vagyoni kártérítés, ha megállapítható, hogy a személyhez fűződő jogsérelem az életminőség romlásához vezetett. Ez a helyzet állt fenn a szakértő szerint az édesanyjukhoz erősen, az I. rendű felperes esetében dependens módon kötődő felperesek esetében. Az I. rendű felperesnél a balesettel rész-oki összefüggésben emelkedett szorongás, a megküzdési képesség zavara és alkoholproblémák jelentkeztek. Míg ez az állapot a II. rendű felperes esetében a kapcsolatok beszűkülésében, a mindennapi tevékenységek elnehezedésében nyilvánult meg.

Az ítéltábla ugyanakkor nem osztotta az elsőfokú bíróságnak a temetési költséggel kapcsolatos jogi álláspontját. Egy gazdálkodó szervezet temetési költségről kiállított számlája a Pp. 196. § (1) bekezdés d./ pontja szerint az ellenkező bebizonyításáig teljes bizonyítékul szolgál arra, hogy a vevő az abban megnevezett szolgáltatás ellenértékét megfizette. Ez a bizonyító erő azonban csak az eredeti okirathoz fűződik. A felperesek a költség felmerültét fénymásolatban becsatolt számlával kívánták igazolni. A Pp. 191. § (1) bekezdése szerint az eredeti okirat helyett annak hiteles vagy egyszerű másolatban való bemutatása abban az esetben elegendő, ha ezt az ellenfél nem kifogásolja és az eredeti okirat bemutatását a bíróság sem tartja szükségesnek. A perben a II. rendű alperes viszont kérte a számla eredetijének a bemutatását, aminek a felperesek nem tudtak eleget tenni. Ennek elmaradása azt eredményezte, hogy az okirat egyszerű másolatának nem lehetett teljes bizonyító

erőt tulajdonítani. A Polgármesteri Hivatal azon nyilatkozata, miszerint a felperesek temetési segélyben nem részesültek, nem pótolta a temetési költség megfizetésének igazolását. Erre a tényre nézve a felperesek a fénymásolt okiratokon kívül további bizonyítékokat szolgáltatottak, ezért a II. rendű alperes marasztalására alaptalanul került sor.

Az ítélet tábla a pernyertesség-pervesztesség I. rendű felperes esetében kis részben megváltozott arányára tekintettel sem tartotta indokoltnak, hogy az elsőfokú bíróságnak a Pp. 81. § (1) bekezdés második fordulatán alapuló rendelkezésétől eltérően határozzon az elsőfokú perköltség viseléséről. Álláspontja szerint ugyanakkor az alperesek nem voltak mentesíthetők a feljegyzett kereseti illeték, valamint az állam által előlegezett költség viselése alól. Az Itv. 59. § (1) bekezdése, 62. § (1) bekezdés b./ pontja, valamint a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján ezért pervesztességük arányában az alpereseket ezek megfizetésére kötelezte. A felperesek mentesítése az Itv. 62. § (2) bekezdése alapján indokolt volt. Az ítélet tábla utal a Pp. 253. § (3) bekezdésére, mely szerint a le nem rótt illeték, valamint az állam által előlegezett és meg nem térült költség megfizetéséről a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátaira tekintet nélkül határozhatott.

Mindezekre figyelemmel a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta.

A II. rendű alperes fellebbezése kizárólag az I. rendű felperessel szemben, és csak kis részben vezetett eredményre. Ezért a Pp. 239. §-a szerint a fellebbezési eljárásban is irányadó Pp. 81. § (1) bekezdése és 78. § (1) bekezdése alapján köteles mindkét felperes árával megállapított ügyvédi munkadíjából álló másodfokú perköltségét is megfizetni. Az ítélet tábla a feljegyzett fellebbezési eljárási illeték viselése felől a már hivatkozott Itv. 59. § (1) bekezdése és 62. § (2) bekezdése, valamint a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése, és 14. §-a alapján határozott.

Budapest, 2012. július 13.

. Molnár Ambrus s. k.
a tanács elnöke

Dr. Csóka István s. k.
Sándor s. k.
előadó bíró

Dr. Lente
bíró

